

Heil Kortzfleisch!

Iron Sky er en sort komedie, et sci-fi action-brag, en populær-kulturel pastiche og en samtidspolitisk kommentar. Et født kultfænomen.

AF MIKKEL SKOV PETERSEN OG LARS PLOUG

Det gælder for denne anmeldelse, såvel som for den film der er anmeldelsens genstand, at den fordrer af læseren og seeren, at hun sænker alle skeptiske parader, og overgiver sig til nogle splittergale finners absurde univers. Vi skal ud på filmens overdrev, og før vi går i gang, vi vil derfor spørge Dem:

Er De klar til at acceptere et plot, der går som følger: i 1945 byggede nazisterne i al hemmelighed en koloni på månens bagside – On The Dark Side Of The Moon – der først bliver opdaget i 2018, da den amerikanske præsident, i sin bestræbelse på at blive genvalgt, sender en ekspedition tilbage til månen, under mottoet Black On The Moon, og en af astronauterne er en afroamerikansk fotomodel?

Hvis De IKKE er klar til dette, så vend om nu. For herfra bliver det kun endnu mere bizart.

Spørgsmålene formelig stiller sig selv: En Iron Sky en god film? Er den sjov? Hvilke stoffer har den finske instruktør Timo Vuorensola og hans manuskriptforfattere været på, da de fandt på historien? Og hvordan kunne de tro, at nogen ville betale for den?

Men vigtigst, naturligvis, er spørgsmålet om, hvordan de hver for sig sære elementer bliver bragt sammen i en film?

Hør her:

Den sorte astronaut/fotomodel James Washington bliver taget til fange af månenazisterne, der fører ham tilbage til deres gigantiske hagekors-formede månefæstning, der styres af Måneführer Kortzfleisch. Her bliver han albino-iseret (ja, De læste rigtigt) og forsøgt hjernevasket.

Sammen med SS-officeren Klaus Adler, der vil være måneführer i stedet for Kortzfleisch, og den hübsche ariske fräulein Renate Richter (de to er kærester, fordi deres gener passer sammen), bliver Washington, der må sande, at det slet ikke er nemt at være hvid sort, eller at være klædt i naziuniform, sendt på mission til Jorden.

Her skal de skaffe en vigtig komponent til månenazisternes masseødelæggelsesvåben Götterdämmerung, og bane vejen for nazisternes tilbagevenden til jorden: Blitzkrieg fra månen med rumzeppelinere

Klichéer og kitsch

Én kvalitet, der ofte kan peges på i gode film, er deres minimalisme. At der ikke er mere eller mindre med, end det der skal til, for at fortælle historien og illustrere pointen. Det er ikke en kvalitet, der kendetegner Iron Sky, og det er svært at modsige dem, der vil kalde den kliche-behængt eller svulstig i sin æstetik.

For den mere pragmatisk anlagte er der to ting at sige til anklagerne om kliche-tyngde. Den første er, at der på en måde ikke er nogen vej udenom; de ideologier som filmen lever af at gøre grin med, er til grin, svulstige og kliche-agtige, helt uden at nogen behøver at gøre noget, før de bliver det.

Det andet er, at klicheerne ikke bare er klicheer i det blå, men referencer til andre film, eller til kitsch i medievirkeligheden.

Iron Sky har flere lag: Den er en sort komedie, den er et sci-fi action-brag, den er en populær-kulturel pastiche, med en palet af elegante referencer, og den er sidst, og ikke mindst, en samtidspolitisk kommentar.

Lagene udfoldes f.eks. i scenen hvor den vampede kvindelige spindoktor, der arbejder for den amerikanske præsident, der ikke kan løbe fra sin spejlblanke lighed med Sarah Palin, erfarer, at noget er gået galt i præsidentens kampagne for at blive genvalgt.

Med rystende hånd lægger hun sin brille, og i en genopførelse af scenen fra Der Untergang, hvor Hitler erfarer at slaget om Berlin, og dermed krigen, er tabt, sender spindoktoren alle medarbejdere på nær de fire øverstkommanderende uden for døren.

Og således detonerer scenen i en vifte af særskilte, men også indbyrdes forbundne

betydninger: en kommentar til amerikansk indenrigspolitik, til spindoktorvædet i almindelighed, og med eksplicit reference til Der Untergang, og en implicit ditto til de utallige parodier på selvsamme scene, fra selvsamme film, der de senere år har gået deres sejrsgang Internettet over. En reference til referencer.

Meget opfindsomt, og tillige ret sjovt.

Legesyg sci-fi extravaganza

Det samfundssatiriske lag i Iron Sky er både elegant og grovkornet. USA's populistiske højrefløj, personificeret ved Palin, kynisk magtpolitik, med implicit reference til Wag The Dog, og den for politikere så nyttige krig, rives eftertrykkeligt rundt.

Og tænk så lige over månenazismen som sindbillede på den racisme og militarisme, der i skyggerne har overlevet den virkelige nazisme, og tilmed bygget sig ind i forestillinger om forsvar for demokrati og menneskerettigheder.

Scenografiens æstetik, for så vidt angår nazisternes månebase, er en blanding af steampunk og tidlige computer-skydespil som Wolfenstein, og hvem andre end slovenske Laibach, med deres mangeårige eksperimenteren med kvasi-fascistisk æstetik, kunne dog tænkes at levere lydside og soundtrack?

Eller rettere: hvilken anden film kunne dog tænkes at levere billedside til Laibachs musik? Smukt, ildevarslende, industrielt, fjollet og skrøbelig.

Iron Sky er sci-fi extravaganza, der legesygt prikker til Mars Attacks og Independence Day, og flirter med fordums krigsfilm om 2. Verdenskrig.

Filmens tone veksler stilsikkert og fandenivoldsk mellem nazisternes kværnede tandhjuls-mekaniske helvedesmaskiner på steroider, den poetiske leg med stilhed, slowmotion og dvælen, voldsomme, sønderflænsende rumkampscener og komediens uskyldige leg med oneliners og timing.

Således begaves vi med lattervækkende scener, som da den albino-iserede Washington og fräulein Richter, efter et gadeslagsmål med en flok white trash skinheads, skal forklare sagens rette sammenhæng for en politimand: Jo, ser de hr. betjent: Nazisterne har en base på månen, og de planlægger at invadere jorden.

Eller da den nordkoreanske FN-ambassadør lyver om, at de angribende nazi-rumzeppelinere og måne-UFOer i virkeligheden er fra Nordkorea, og resten af FN's sikkerhedsråd får grineflip over det.

Som om dette overflødigshorn af computer-genererede visual effects, slapstick, grundkursus i racehygiejne og intelligent satire ikke var nok, så er filmen pinedød også fræk nok til også at levere verdens måske mest banale, moralske, men jo bestemt ikke selvfølgelige, pointe om kærlighed mellem mennesker med forskellige hudfarver, for derefter at lukke filmen ganske stille i en melankolsk og indtagende smuk dystopi.

Participatory cinema

Iron Sky er ikke bare god underholdning, en fræk kommentar og et født kultfænomen. Den er også et eksperiment i at svare på filmbranchens forretningsmæssige udfordringer i

10'erne. Iron Sky er delvist finansieret af sit fan-community, såvel som mere traditionelle finansieringskilder.

Her er det i øvrigt værd at bemærke, at filmen er blevet til med et budget på ca. 55 mio. kr., og selvom det måske lyder af mange penge, så er det til sammenligning ca. det samme som Lars von Triers væsentligt mindre special effect-tunge Melancholia.

Til sammenligning kostede Independence Day fra 1996 godt en halv mia.

Den finske instruktør Timo Vuorensola og hans hold må således siges at have fået meget ud af et behersket budget, og her er fraværet af store internationale stjerner formentligt en del af forklaringen. Det nærmeste vi kommer en sådan, er såmænd nok von Trier-favoritten, tyske Udo Kier, bl.a. kendt som Lillebror i Riget, der i Iron Sky spiller rollen som Månefører Kortzfleisch.

Filmen, der er en finsk-tysk-australsk co-produktion har været undervejs i hele seks år siden 2006. Den skriver sig ind i en ny bølge af større og mindre film-produktioner, kaldet participatory cinema, der i sin tilblivelse er i løbende online dialog med sine fans, både hvad angår finansiering, produktion og handling. En social form for kreativ produktion kaldet crowdsourcing.

93 minutters godt pjat

Modkrafts kulturredaktør Kim Ingemann bragte forleden i anden sammenhæng udtrykket cabaretpunkdisco til torvs, og vi vil på ingen måde stå tilbage for denne øvelse i navngivning af fusionsgenrer: med Iron Sky er den samtidssatiriske pulp-nazi-sci-fi-komedie født.

Taget i betragtning at det meste i Iron Sky ikke er noget man ser hver dag på film, så er den ganske fermt skruet sammen. Skuespillerne overspiller helt vildt, og det er givetvis meningen. Det ville ikke gå at tude undervejs over troværdige indblik i karakterernes følelsesliv, eller for alvor at føle sig vred på månenazisterne.

Til gengæld har scenografer og special effect-folkene så fået lov at fyre den af. Det er en stor anlagt film, ikke mindst når man tænker på, at den er delvist fanfinansieret og finsk (ikke et ondt ord om Kaurismäkiene, men det her er noget helt andet).

Og en sidste ros. Den varer kun 93 minutter, og det er passende til sådan noget pjat. Også selv om det er noget rigtigt godt pjat.

Timo Vuorensola: »Iron Sky«. Finland, spillefilm, 93 minutter.

Iron Sky Official Theatrical Trailer [HD]

Redaktion: Modkultur

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**